

2 - Pranešimas apie nusikaltimą ir mano teisės tyrimo arba teismo nagrinėjimo metu

Kaip galiu pranešti apie nusikaltimą?

Jei tapote nusikaltimo auka, apie nusikaltimą galite pranešti prokurorui arba policijai pateikdami skundą dėl baudžiamosios bylos iškėlimo (graik. *énklisi* arba *mínysi*). (Iš esmės, *énklisi* yra paties nukentėjusiojo pateiktas skundas dėl baudžiamosios bylos iškėlimo. Tam tikrais atvejais baudžiamasis procesas bus pradėtas tik pateikus tokį skundą (pavyzdžiui, nusikalstamų veikų asmens garbei ir reputacijai atvejais). *Mínysi* yra kito asmens, o ne nukentėjusiojo, pateiktas skundas dėl baudžiamosios bylos iškėlimo arba pranešimas apie įvykdytą nusikalstamą veiką, pagal kurį valdžios institucijos gali savo iniciatyva vykdyti baudžiamąjį persekiojimą, nepriklausomai nuo to, ar nukentėjusysis pateikė skundą. Tačiau praktiškai sąvoka *mínysi* vartojama abiem skundo rūšims apibūdinti. Todėl, kai prokuratūrai pateikiamas bet kurios rūšies skundas dėl baudžiamosios bylos iškėlimo, jam suteikiamas unikalus skundo registracijos numeris, vadinamas *arithmós vivlíou minýseon* – vartojant žodį *minýsi*).

Taip pat galite prašyti, kad jūsų vardu apie nusikaltimą praneštų kitas asmuo. Tokiu atveju turite pasirašyti rašytinį pareiškimą (graik. *dílosi* arba *exousiodótisi*), kuriame būtų nurodytas asmuo, pateiksiantis skundą jūsų vardu. Nėra standartinės formos, kurią reikėtų naudoti šiam pareiškimui pateikti, tačiau jis turi būti pasirašytas dalyvaujant centrinės ar vietos valdžios institucijos pareigūnui ar advokatui (įskaitant jūsų advokatą, jei jį turite), kuris patvirtins jūsų parašo tikrumą. Asmuo, jūsų vardu pranešantis apie nusikaltimą, gali būti jūsų advokatas ar kitas asmuo, kuriuo galite pasitikėti. Jei norint pradėti baudžiamąjį procesą reikalingas nukentėjusiojo skundas dėl baudžiamosios bylos iškėlimo, o nukentėjusysis yra miręs, teisė pateikti skundą pereina išgyvenusiam jo sutuoktiniui ir vaikams arba jo tėvams (Baudžiamojo proceso kodekso (graik. *Kódikas Poinikís Dikonomías*, toliau – KPD) 118 straipsnio 4 dalis). Jei dėl įvykdyto nusikaltimo nukentėjusysis mirė, šie asmenys taip pat gali savarankiškai įstoti į baudžiamąjį procesą kaip civiliniai ieškovai, reikalaujantys atlyginti žalą dėl jiems sukulto skausmo ir kančių.

Apie nusikalstamą veiką galite pranešti žodžiu arba raštu. Jei nuspręsite apie nusikaltimą pranešti žodžiu, jūsų skundą priimantis pareigūnas jį užregistruos surašydamas pranešimą.

Norėdami pateikti skundą, turite sumokėti mokestį; mokesčio dydis periodiškai tikslinamas bendru Finansų ministro ir Teisingumo, skaidrumo ir žmogaus teisių ministro sprendimu. Išskirtiniais atvejais mokestį jums bus leista sumokėti po skundo pateikimo, tačiau bet kuriuo atveju privalote tai padaryti per 3 dienas. Jei mokesčio nesumokėsite, jūsų skundas bus atmestas kaip nepriimtinas. Mokesčio mokėti nereikia, jei turite teisę gauti teisinę pagalbą. Mokesčio mokėti taip pat nereikia, jei nukentėjote nuo nusikaltimo seksualinei laisvei arba seksualinio išnaudojimo finansiniais tikslais, smurto šeimoje ar rasinės diskriminacijos (Baudžiamojo kodekso (graik. *Poinikós Kódikas*, toliau – PK) 81A ir 361B straipsniai) arba jei buvo pažeistas vienodo požiūrio principas (KPD 46 straipsnio 2 dalis).

Jei tai nusikaltimai, dėl kurių baudžiamasis persekiojimas gali būti vykdomas valdžios institucijų iniciatyva, nepriklausomai nuo to, ar nukentėjusysis prašė jį pradėti, nėra jokių terminų, per kuriuos reikia pranešti apie nusikaltimą, išskyrus tai, kad apysunkių nusikaltimų (graik. *plimmelímata*) senaties terminas yra 5 metai. Tačiau tam tikrais atvejais baudžiamasis persekiojimas dėl nusikaltimo gali būti vykdomas tik tada, jei jūs, kaip nukentėjusysis, dėl nusikaltimo patyręs žalos, prašote pradėti baudžiamąjį procesą. Tokiais atvejais turite pateikti skundą dėl baudžiamosios bylos iškėlimo (graik. *énklisi*) per 3 mėnesius nuo tada, kai sužinojote apie nusikalstamą veiką arba nusikaltimo vykdytojo tapatybę (jei žinote, kas yra nusikaltimo vykdytojas).

Standartinės formos, kurią reikia naudoti norint pateikti skundą, nėra.

Jūsų skunde turi būti pateikta ši informacija:

- išsamūs jūsų tapatybės nustatymo duomenys;
- nusikaltimo vykdytojas ir jo kontaktiniai duomenys, jei juos žinote;
- išsamus faktinių aplinkybių aprašymas;
- visi turimi patvirtinamieji dokumentai, pagrindžiantys jūsų skundą;
- visi liudytojai, kuriuos siūlote apklausti;
- išsamūs jūsų advokato (jei jį turite) duomenys.

Jei nesuprantate graikų kalbos arba ja nekalbate, skundą dėl baudžiamosios bylos iškėlimo galite pateikti jums suprantama kalba arba gauti reikiamą lingvistinę pagalbą, visada laikantis Baudžiamojo proceso kodekse ar kituose konkrečiuose baudžiamuosiuose įstatymuose nustatytų sąlygų. Galite prašyti, kad jums nemokamai būtų pateiktas dokumento vertimas (*Įstatymo 4478/2017 dėl nukentėjusiųjų teisių teikiant skundą 58 straipsnis (Direktyvos 2012/29/ES 5 straipsnis)*).

Kaip galiu sužinoti, kas vyksta byloje?

Pateikus skundą dėl baudžiamosios bylos iškėlimo jam suteikiamas unikalus skundo registracijos numeris. Pagal šį numerį galite sekti bylos eigą naudodamiesi prokuratūroje ar atsakingoje skundų tarnyboje vedamu registru. Taip pat galite prašyti, kad jums būtų pateikta pažyma apie bylos eigą (graik. *pistopoiitikó poreías*), kurioje būtų nurodyta dabartinė proceso stadija.

Jei jūsų byla priklauso Atėnų pirmosios instancijos teismo (graik. *Protodikeío Athinón*) jurisdikcijai, bylai pasiekus teismą jūsų advokatas gali stebėti jos eigą [Atėnų advokatūros](#) (graik. *Dikigorikós Sýllogos Athinón*) interneto svetainėje. Patys nukentėjusieji šia galimybe negali pasinaudoti, nes reikia įvesti prisijungimo duomenis.

Ar turiu teisę gauti teisinę pagalbą (tyrimo arba teismo nagrinėjimo metu)? Kokiomis sąlygomis?

Teismo nagrinėjimo metu galite turėti advokatą, tačiau turėsite mokėti už jo paslaugas.

Jei metinės jūsų šeimos pajamos sudaro mažiau nei du trečdalius minimalių metinių gyventojų pajamų, nustatytų Nacionalinėje bendroje kolektyvinėje darbo sutartyje, jums bus nemokamai suteiktas advokatas, kuris parengs ir pateiks skundą dėl nusikalstamos veikos ir atstovaus jums kaip civiliniam ieškovui visose proceso stadijose, jei nukentėjote nuo vieno iš šių nusikaltimų: kankinimo ar kito nusikaltimo žmogaus orumui (Baudžiamojo kodekso 137 straipsnio A ir B dalys), diskriminacijos ar vienodo požiūrio principo pažeidimo, nusikaltimo gyvybei, asmens laisvei ar seksualinei laisvei; seksualinio išnaudojimo finansiniais tikslais; nusikaltimo nuosavybei ar nuosavybės teisėms; asmens sužalojimo ar nusikaltimo, susijusio su santuoka arba šeima. Nusikaltimas turi būti sunkus nusikaltimas (graik. *kakoúrgima*) arba apysunkis nusikaltimas (graik. *plimmélima*), priskiriamas magistratų teismo trijų teisėjų kolegijos (graik. *trimelóus plimmeleiodikeío*) jurisdikcijai, už kurį nustatyta mažiausiai šešių mėnesių laisvės atėmimo bausmė (Įstatymas 3226/2004 (Vyriausybės oficialusis leidinys, I serija, Nr. 24, 2004-02-04), pakeistas ir papildytas Įstatymais 4274/2014 ir 4689/2020). Jūsų prašymą suteikti teisinę pagalbą vertins teismo, kuriame nagrinėjama byla, arba kuriame bus pateiktas apeliacinis skundas, pirmininkaujantis teisėjas.

Jūsų vardu veikiantis advokatas padės jums parengti ir pateikti reikalingus dokumentus, kad galėtumėte įstoti į bylą kaip civilinis ieškovas, ir padės jums proceso metu.

Ar galiu pateikti skundą, jei mano byla nutraukta jos neperdavus teismui?

Jei prokuroras magistratų teisme (graik. *eisangeléas plimmeleiodikón*) priima nutarimą jūsų skundą atmesti kaip neturintį teisinio pagrindo, akivaizdžiai nepagrįstą ar teisme nenagrinėtiną, nutarimą per 3 mėnesius nuo jo priėmimo dienos (šio termino dėl jokių priežasčių negalima pratęsti) galite apskųsti atsakingam prokurorui, veikiančiam apeliaciniame teisme (graik. *eisangeléas efetón*) (KPD 47 ir 48 straipsniai). Norėdamas apskųsti nutarimą turėsite sumokėti mokestį, kuris jums bus gražintas, jei prokuroras patenkins skundą.

Ar galiu dalyvauti teismo nagrinėjimo procese?

Dalyvauti teismo nagrinėjimo procese galite tik tada, jei esate civilinis ieškovas (graik. *politikó enágon*), prašantis teismo priteisti žalos atlyginimą dėl nuostolių arba moralinės žalos ar skausmo ir kančių. Galite prašyti,

kad jums būtų leista įstoti į baudžiamąjį procesą kaip civiliniam ieškovui, iki ikiteisminio tyrimo pabaigos kreipdamasis į atsakingą prokurorą savo skunde dėl baudžiamosios bylos iškėlimo arba atskiru dokumentu (KPD 308 straipsnis), asmeniškai arba per savo advokatą, turintį tam reikalingą bendrąjį arba specialų įgaliojimą. Jūsų civilinis ieškinys užregistruojamas pranešime pridėdant advokato įgaliojimą (KPD 83 straipsnis). Jei savo skunde dėl baudžiamosios bylos iškėlimo neprašėte būti pripažintas civiliniu ieškovu, tai dar galite padaryti baudžiamųjų bylų teisme (KPD 82 straipsnis), kol teismas nepradėjo vertinti įrodymų.

Kad jūsų prašymas leisti įstoti į bylą kaip civiliniam ieškovui nebūtų atmestas kaip nepriimtinas, jame turi būti pateiktas trumpas bylos aprašymas, kuriame nurodyti jūsų reikalavimo pagrindai, ir, jei nesate nuolatinis teritorijos, kurioje teismas turi jurisdikciją, gyventojas, toje teritorijoje paskiriamas įgaliotinis. Įgaliotinis turės teisę priimti visus jums, kaip civiliniam ieškovui, įteikiamus dokumentus ar pranešimus (KPD 84 straipsnis). Norėdamas būti išklaustas baudžiamųjų bylų teisme kaip civilinis ieškovas, turite paskirti įgaliotą advokatą ir sumokėti valstybei nustatyto dydžio mokestį, taikomą visam procesui, kol bus priimtas sprendimas, kurio nebegalima apskųsti. Mokesčio dydis periodiškai tikslinamas bendru Ekonomikos ir finansų ministro ir Teisingumo ministro sprendimu.

Būdamas civiliniu ieškovu esate proceso šalis ir turite įvairių teisių. Galite dalyvauti visuose teismo posėdžiuose, įskaitant uždarus posėdžius, ir galite susipažinti su visais bylos dokumentais. Jums leidžiama pasisakyti teisme ir išdėstyti savo reikalavimus, taip pat galite pareikšti nuomonę po to, kai apklausiamas liudytojas, arba daryti pareiškimus ar pateikti paaiškinimus dėl bet kokių pateiktų parodymų ar įrodymų (KPD 358 straipsnis). Per savo advokatą galite užduoti klausimus nusikaltimo vykdytojui, liudytojams ir kitiems dalyviams (pvz., bet kokiems byloje paskirtiems techniniams ekspertams). Jūsų bus paprašyta duoti parodymus kaip liudytojui (nors ir neprisiekus), taip pat galite siūlyti apklausti liudytojus, jei apie tai laiku pranešate teismui. Turite teisę prašyti atidėti posėdį arba pakeisti teisėją.

Bet kuriuo atveju, būdamas nukentėjęs, galite būti šaukiamas į teismą kaip liudytojas. Tokiu atveju privalote atvykti į teismą. Kai būsite apklausiamas kaip liudytojas, turėsite galimybę paaiškinti teismui su nusikaltimu susijusias aplinkybes. Teisėjas taip pat gali jums užduoti keletą papildomų klausimų.

Koks yra mano oficialus statusas teisingumo sistemoje? Pavyzdžiui, ar aš esu nukentėjęs, liudytojas, civilinis ieškovas ar privatus kaltintojas, ir ar galiu pasirinkti tokį statusą? Kokios yra mano su šiuo statusu susijusios teisės ir pareigos?

Galite pasirinkti, ar įstoti į baudžiamąjį procesą kaip civilinis ieškovas (tada dalyvausite visame procese ir turėsite svarbių procesinių teisių) ar tiesiog duoti parodymus kaip pagrindinis liudytojas, jei baudžiamasis procesas visų pirma vyksta dėl prieš jus įvykdyto nusikaltimo. Graikijos teismų sistemoje nėra privataus kaltinimo koncepcijos.

Ar teismo nagrinėjimo metu galiu padaryti pareiškimą arba pateikti įrodymų? Kokiomis sąlygomis?

Galite teikti dokumentus, kurie teisme bus perskaityti (KPD 364 straipsnis) ir pridėti prie bylos medžiagos, taip pat galite kviešti liudytojus ir atitinkamai apie tai informuoti teismą (KPD 326 straipsnio 2-1 dalis).

Kokią informaciją gausiu teismo nagrinėjimo metu?

Galite dalyvauti viešuose posėdžiuose proceso metu, renkant įrodymus, atsakovui pateikiant atsiliepimą į ieškinį, advokatams pateikiant pareiškimus ir teismui priimant sprendimą.

Ar turėsiu galimybę susipažinti su bylos medžiaga?

Kaip civilinis ieškovas galite susipažinti su bylos medžiaga ir gauti teismo sprendimo kopijas.

■ Paskutinis naujinimas: 12/06/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. |

kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.